

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Teologická fakulta
Katedra filosofie a religionistiky

Bakalářská práce

VÝVOJ SBORU BRATRSKÉ JEDNOTY BAPTISTŮ V SOKOLOVĚ PO ROCE 1989

Vedoucí práce: Doc. Mgr. Jaroslav Vokoun, Th. D.

Autor práce: Václava Štěpánková

Studijní obor: Náboženská výchova a etika

Ročník: Čtvrtý

2010

Prohlašuji, že jsem svoji bakalářskou práci vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění, souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

25. března 2010

Václava Štěpánková

Děkuji vedoucímu bakalářské práce doc. Mgr. Jaroslavu Vokounovi, Th. D.
za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

OBSAH

ÚVOD.....	6
-----------	---

I. Teoretická část

1 Základní eklesiologická východiska.....	8
--	----------

1.1 Co je církev?.....	8
------------------------	---

1.2 Proč církev existuje.....	8
-------------------------------	---

1.3 Funkce církve.....	9
------------------------	---

1.4 Znaký pravé církve.....	11
-----------------------------	----

1.5 Vedení v církvi.....	13
--------------------------	----

2 Budování a růst církve.....	15
--------------------------------------	-----------

2.1 Zásady zdravého společenství.....	15
---------------------------------------	----

2.2 Rozvoj funkcí těla Kristova.....	16
--------------------------------------	----

3 Bratrská Jednota Baptistů.....	20
---	-----------

3.1 Nástin historie BJB v ČR.....	20
-----------------------------------	----

3.2 Organizace BJB v ČR.....	20
------------------------------	----

3.3 Teologické důrazy baptistů.....	21
-------------------------------------	----

II. Praktická část

4 Stručná historie BJB Sokolov před rokem 1989.....	23
--	-----------

5 Dynamika vývoje sboru BJB Sokolov po jeho osamostatnění.....	25
---	-----------

5.1 Aktivity a iniciativa nového sboru.....	25
---	----

5.2 Restrukturalizace (obnova) sboru.....	26
---	----

5.3 Teologické vzdělávání ve sboru.....	27
---	----

5.4 Evangelizační a ekumenická činnost sboru.....	28
---	----

5.5 Aktivity sboru v rámci diakonie.....	30
--	----

5.6 Vedení sboru.....	31
-----------------------	----

5.7 Vztahy ve sboru – společné aktivity členů sboru.....	33
5.8 Rozkol sboru.....	34
6 Komparace zjištěných poznatků z vývoje sboru s teorií.....	36
6.1 Funkce církve x funkce sboru BJB Sokolov.....	36
6.2 Znak pravé církve x znak sboru BJB Sokolov.....	37
6.3 Vedení v církvi x vedení ve sboru BJB Sokolov	39
6.4 Budování a růst v církvi x budování a růst sboru BJB Sokolov.....	40
6.5 Shrnutí komparace a určení příčin rozkolu.....	41
ZÁVĚR.....	43
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	44
SEZNAM ZKRATEK.....	46
ABSTRAKT.....	47
ABSTRACT.....	48

ÚVOD

Po roce 1989 se otevřely nejen hranice zeměpisné pro svobodné cestování, ale také hranice pro svobodnou misi mnoha církevních společenství. Byla to doba plná euforie, evangelizačních tažení a zahraničních misionářů, kteří pomáhali nejenom získávat nové křesťany, ale také budovat nová i stávající společenství. Do církví začalo přicházet mnoho mladých lidí. Někteří přicházeli pouze ze zvědavosti nebo z obdivu k dříve perzekuované organizaci, jiní hledali skutečný smysl života. V té době jsem byla osobně zasažena evangeliem a hledala církevní společenství, ve kterém bych mohla sdílet svou víru. Dostala jsem doporučení a kontakt na sbor Bratrské jednoty baptistů (dále jen BJB) v Sokolově, jehož členkou jsem se později také stala. Deset let jsem se osobně účastnila rozmanitého sborového života, který v roce 2001, po krátkém krizovém období, vyústil v rozkol. Toto období bylo ovšem pouze vrcholem ledovce, jehož podstatná část byla tvořena určitou dynamikou vývoje charakteristickou pro toto konkrétní společenství.

S časovým odstupem osmi let, po získání určitých zkušeností a studia na teologické fakultě, jsem se rozhodla vybrat si jako téma své bakalářské práce právě *Vývoj sboru Bratrské jednoty baptistů v Sokolově po roce 1989*.

Cílem mé práce je:

- analyzovat vývoj církevního společenství BJB v Sokolově po roce 1989,
- na základě poznatků z analýzy určit příčiny krize tohoto sboru, která vedla k rozdělení a následnému odchodu některých členů,
- v rozsahu bakalářské práce zhodnotit dynamiku vývoje, která ke krizi vedla.

V teoretické části se budu zabývat obecnými otázkami, jako například proč církev existuje, co je jejím posláním a jaké má plnit funkce. Bude nutné též objasnit eklesiologické pojetí baptistické církve, její teologické důrazy a strukturu. Pro hlubší pochopení a odkrytí příčinných souvislostí, které vedly ke krizi BJB v Sokolově, se budu také zabývat obsahem a funkcí role kazatele v místních sborech.

Část praktická se již bude věnovat popisu a analýze konkrétních událostí vývoje sboru na základě rozhovorů s bývalými a současnými členy sboru, přičemž bude zachována jejich anonymita.¹ Zjištěné výsledky budou následně podrobeny kritické komparaci fungování uvedeného církevního společenství s novozákonními a etickými principy.

¹ Při citaci jsou uváděny smyšlené iniciály respondentů. Věk, vzdělání a pohlaví odpovídá skutečnosti.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 ZÁKLADNÍ EKLESIOLOGICKÁ VÝCHODISKA

1.1 Co je církev?

Co je vlastně církev? Je to společenství věřících lidí, kteří byli Kristem přijati a znovuzrodili se z Ducha. Tito věřící, tvoří dohromady církev. Z biblického pohledu církev totiž není tvořena denominacemi a hnutími, ale jednotlivci, kteří navázali prostřednictvím Ježíše Krista osobní vztah k Bohu. Tito jednotlivci tvoří místní společenství věřících - sbory. Že se dělí podle svých pohledů na určité historické a biblické otázky, na katolíky, pravoslavné, evangelíky či baptisty, to je fakt, který je třeba respektovat, ale který by neměl zastřít biblický pohled na církev jako na společenství Kristových následovníků bez rozdílu náboženských kořenů, pohlaví, ras, vzdělání a sociálního postavení.²

1.2 Proč církev existuje

Otázku důvodu existence církve si pokládá mnoho lidí a často také slycháváme mnoho různých odpovědí. Pastor církve Desiring God Community Church³ v Charlotte Coty Pinckney ve svém kázání uvádí příklady některých motivů, které vedou věřící v neděli do církve. Někteří očekávají od církve povzbuzení, někteří si přijdou po těžkém pracovním týdnu pro odpočinek, někteří se dozvědí více z Bible, někteří přivedou do církve své sousedy, aby se též nechali zasáhnout evangelijní zvěstí atd. Autor tohoto kázání ovšem poukazuje na to, že výše uvedené aspekty nejsou primárním důvodem vzniku církve. První místo ze všech, samozřejmě také důležitých důvodů, zaujímá oslava Boha (Ř 15,6). Bůh stvořil člověka ke své slávě (Iz 43,7); Bůh povolal Izrael ke své slávě (Jr 13,11); Bůh vysvobodil Izraelce z Egyptského zajetí ke své slávě (Ž 106,8); Bůh odpouští naše hříchy ke své slávě (Iz 43,25); Ježíš se vrátí znovu ke své slávě (2 Te 1,10). Pinckney nesnižuje důležitost povzbuzení, učení se z Bible, evangelizace ani

² VAĎURA, P. Nachází se církev v krizi? *Zápas o duši*, 1999, č. 61, s. 32-33.

³ Baptistický sbor v Charlotte USA

misie, ale považuje je za druhotné. Prvotním důvodem existence církve je tedy vždy oslava Boha.⁴ Tomuto cíli by měly být podřízeny všechny realizační formy církve.

1.3 Funkce církve

Principy základních funkcí církve vycházejí především z učení Nového zákona⁵ a jsou jimi – koinonia (společenství), martyria (svědectví), diakonia (služba) a leiturgia (bohoslužba).⁶

Koinonia (z řeckého slova koinónia – společenství) znamená vzájemné sdílení a dávání, úzký vztah, spojení lidí, kteří mají společnou víru a společný cíl. Pokud žijí křesťané v opravdovém společenství, pak je Bůh oslaven. Toto společenství je založeno především na společné účasti na Božím životě, což byl nápadný rys církve od jejích počátků. Základním výrazem křesťanského společenství byla agapé⁷, sebe dávající láska k bratrům (1 K 13,1; 1 J 3,16). Bohatý společný život raných křesťanů byl pro pohany jejich doby hlavním lákadlem křesťanské víry a i v dnešní době má svůj nezpochybnitelný význam.⁸ „Církev jistě může světu nabídnout jen nemnoho dalších věcí, které mají větší přímý význam než tajemství opravdových lidských vztahů.“⁹

Martyria (z řeckého slova martyreó – svědčit) – svědectví, které církev vydává o spásném Kristově jednání. Povolání ke svědectví leží v jádru Ježíšových závěrečných pokynů apoštolům (Sk 1,8). Křesťanské společenství se skrze svědectví buduje a je skrze něj živé. V církvi rozeznáváme 3 druhy zvěstování – kérygma, didaché a katecheze. Kérygma je hlásání základního jádra evangelijního poselství (smrti a vzkříšení Ježíše Krista), které z Božího pověření uskutečňuje církev a které se předkládá jako výzva k víře. Pozornost při svědectví by se měla soustředit na objektivní dílo Boha v Kristu a ne pouze na osobní prožitek člověka,

⁴PINCKNEY, C. *Why Does the Church Exist*. [online]. ©2005, Charlotte. Poslední revize 15. 6. 2008 [cit. 2010-01-17]. Dostupné na WWW: <<http://www.expository.org/rom15b.htm>>.

⁵ Sk 2,42 – diakonia, leiturgia, martyria; Řím 15,7 – koinonia

⁶ ALBERICH, E., DRÍMAL, L. *Katechetika*, s. 27.

⁷ Dosáhnout této lásky není v lidských možnostech, je to Boží dar.

⁸ MILNE, B. *Poznejte pravdu*, s. 227.

⁹ Tamtéž, s. 228.

který přišel k víře. Popis Božího jednání s námi samozřejmě může vhodně podpořit naše svědectví, ale jeho jádro spočívá v nasměrování lidí ke Kristu a v tom, že se je snažíme postavit před Kristovo spásné dílo. Na kérygma navazuje didaché, která předkládá etické normy a správné způsoby jednání pro věřící.¹⁰ Katecheze je pak systematické předávání věroučné pravdy.

Diakonia (z řeckého slova diakonia – služba) – hlásání spásy světu, služba potřebným. Ježíš učil, že velikost spočívá v pokorné službě (Mk 9,33-37). On sám přišel, aby sloužil (Mk 10,45) a povolal církev, aby se s Ním ztotožnila ve služebném společenství. Každý křesťan je povolán ke službě druhým; být údem Krista znamená být Kristův služebník. Diakonia je funkce církve, kterou sama světská společnost vyžaduje.

Leiturgia (bohoslužba) - významnou funkcí církve je bohoslužba. Liturgie je vrchol, k němuž směřuje činnost církve, a zároveň zdroj, z něhož vyvěrá veškerá její síla. Apoštolská práce je zaměřena k tomu, aby se všichni, kdo se vírou a křtem stali Božími dětmi, shromáždili vjedno a uprostřed církve chválili Boha, účastnili se oběti a jedli ze stolu Páně. Liturgie vybízí věřící, aby byli „jedno v lásce“, když „při velikonoční hostině jedli všichni z jednoho chleba“. Modlí se, aby „životem osvědčovali, co vírou přijali“. Obnovování smlouvy mezi Bohem a lidmi v eucharistii získává a zapaluje věřící pro lásku Kristovu, která naléhá. Z liturgie tedy, především z eucharistie, jako ze zdroje do nás proudí milost; liturgií se nejúčinněji uskutečňuje v Kristu posvěcení člověka a oslava Boha, a právě k tomuto cíli je zaměřeno všechno ostatní působení církve (SC 10).

¹⁰ OLD, H. O. *The reading and preaching of the Scriptures in the worship of the Christian church*, s. 234.

1.4 Znaký pravé církve

Církev je založena na Pánu Ježíši Kristu a za svůj vznik vděčí Duchu svatému. Proto se musí podobat Kristu a mít alespoň některé z Jeho charakteristických znaků. Jednu z nejdůležitějších odpovědí nacházíme v Ježíšově modlitbě za církev, která je zaznamenána v 17. kapitole Janova evangelia (v 13-26). Pán Ježíš se modlil za to, aby v církvi bylo přítomno šest věcí - radost, svatost, pravda, misijní poslání, jednota a láska. Žádný z těchto znaků neměl v dobře fungujícím církevním společenství chybět.¹¹

Je zajímavé, že prvním znakem, který Ježíš zmiňuje ve své modlitbě, je **radost**. Církev ve svých počátcích byla opravdu radostným shromážděním. V řeckém textu Nového zákona se setkáváme se slovesem *chairein* – radovat se, být radostný, mít radost celkem na sedmdesáti dvou místech. Velký Ježíšův slib je zaznamenán v Janově evangeliu (J 15,11) – „To jsem vám pověděl, aby moje radost byla ve vás a vaše radost aby byla plná“. S pojmem radost se také setkáváme v Pavlových spisech – „Radujte se v Pánu vždycky, znovu říkám radujte se“ (F 4,4). Život bez radosti tedy není příliš křesťanský a v receptu na křesťanský život nemůže radost nikdy chybět.

Dalším znakem církve je **svatost**. Svatost je charakteristická Boží vlastnost, o níž se Bible zmiňuje nejčastěji. Církev má být národem „svatým“ (1.Pt 2,9) a „usilovat“ o svatost, „bez níž nikdo nespasí Pána“ (Žd 12,14). Svatý není ten, který dosáhl určitého stupně dobroty, ale ten, který je oddělen pro Boha. Označení svatý se týká všech křesťanů (Ř 1,7; 1 K 1,2; 2 K 1,1; Ef 1,1; F 1,1 aj.). „Svatí jsou ti povolání křesťané, kteří vytvářejí Boží církev.“¹² „Církvi, které je cizí svatost, je cizí Kristus. Spojení s Kristem vyžaduje také určitou viditelnou svatost života. Z tohoto důvodu se bude vztah církve s Kristem vyjadřovat v mravním charakteru, stylu jejího běžného života a vztahů.“¹³ Někteří však zaměňují svatost s určitým kulturně podmíněným vzorcem chování, a tak za svaté se považují ti, kteří nehrají hazardní hry, nekouří, nepijí, nechodí do kina...atd. Podstata svatosti nespočívá v odepření výše uvedených věcí. Pokud trváme na tom, že se lidé

¹¹ BOICE, J. M. *Základy křesťanské víry*, s. 473.

¹² Tamtéž, s. 474.

¹³ MILNE, B. *Poznejte pravdu*, s. 221.

v církvi musí od těchto věcí distancovat, pak nepodporujeme svatost, ale pokrytectví a zákonictví.¹⁴

Mezi tradičně uznávané znaky církve patří její **všeobecnost** (církve katolická). „Klíčovým aspektem katolicity rané církve byla její otevřenost pro všechny. Na rozdíl od judaismu s jeho rasovou výlučností a gnosticizmu s jeho výlučností intelektuální a rituální otvírala církev svou náruč všem, kdo chtěli slyšet její poselství a přijímalí jejího Spasitele, bez ohledu na barvu, rasu, společenské postavení, intelektuální schopnosti nebo morální historii“. Jediným základem pro vstup do církve byla osobní důvěra v Ježíše Krista Spasitele a Pána spolu s křtem jako autorizovaným vstupním obřadem.¹⁵

„Boží lid je jediný a je přítomen ve všech národech země a ze všech národů přibírá občany do svého království, které ovšem není pozemské, nýbrž nebeské. Všichni věřící rozptýlení po celém světě jsou ve spojení s ostatními v Duchu svatém“ (LG 17).

Pravá církev se rozpozná podle dalšího znaku a tím je **jednota**. Jednota církve plyne především z toho, že je založena na jednom Bohu (Ef 4,1-6). Všichni, kdo k církvi skutečně patří, jsou jeden lid a pravá církev se tedy rozpozná podle své jednoty. O jaký druh jednoty jde?¹⁶ Organizační jednota je sice důležitým prvkem v církvi, ale není sama o sobě jednotou, za kterou se modlil Ježíš (J 17,21,23). Touto jednotou nebude ani konformita, která se často objevuje u evangelikálních sborů a vzniká pouhým přizpůsobením se modelu vnějšího vzhledu a chování určitého církevního společenství. Církve se má vyznačovat duchovní jednotou, která zahrnuje základní orientaci, přání a vůli zúčastněných.¹⁷

Církev by neměla být zaměřena pouze na sebe, ale má se také obracet ke světu. Znakem zdravé církve je tedy **misie**, zodpovědnost zanést dobrou zprávu o Ježíši až na sám konec země.¹⁸ Ježíš řekl: „Jděte ke všem národům a získávejte mi učedníky, křtíte je ve jméno Otce i Syna i Ducha svatého a učte je, aby zachovávali všechno, co jsem vám přikázal.“ (Mt 28,19-20) Tento slavnostní

¹⁴ BOICE, J. M. *Základy křesťanské víry*, s. 474.

¹⁵ MILNE, B. *Poznejte pravdu*, s. 221.

¹⁶ BOICE, J. M. *Základy křesťanské víry*, s. 478.

¹⁷ Tamtéž, s. 479.

¹⁸ MILNE, B. *Poznejte pravdu*, s. 224.

Kristův příkaz převzala od apoštolů církev a má jej plnit po celém světě (LG 20). Co tedy znamená být křesťanem ve světě? „Znamená to, poznat ty, kdo nejsou křesťany, přátelsky jim pomáhat a vstoupit do jejich života tak, aby byli ovlivněni evangeliem“.¹⁹ Křesťané jako příslušníci pravé církve mají plnit své misijní poslání tak jako Ježíš to své, tedy být takoví jako ten, koho doporučují.

Ovšem nejvýznamnějším znakem církve je *láska*. Apoštol Pavel zasadil lásku do kontextu víry a naděje, pak napsal „ale největší z té trojice je láska“ (1 K 13,13). Totéž měl na mysli Ježíš, když ve své velekněžské modlitbě (J 17) mluvil o radosti, svatosti, pravdě, misii a jednotě jako o základních znacích a v závěru položil důraz na lásku. Zde opět spatřujeme ono „nové přikázání“, které zaznamenal evangelista Jan (J 13,34-35): „...abyste se navzájem milovali; jako já jsem miloval vás, i vy se milujte navzájem. Podle toho všichni poznají, že jste moji učedníci, budete-li mít lásku jedni k druhým.“

Výjimečné postavení lásky vynikne, vidíme-li ji ve vztahu k ostatním znakům církve. Zkusme si představit, co se stane, když od nich lásku oddělíme?²⁰

1.5 Vedení v církvi

Vedení sboru mají na starosti podle NZ především biskupové. Slovo biskup není však označením pro nějaký vyšší úřad v církvi, ale spíše vyjadřuje zvláštní funkci duchovního jako dohlázeatele a strážce. Písmo ukládá biskupům (starším) povinnost dohlížet a starat se o blaho ostatních (1 P 5,1-4).

Důležité vlastnosti a předpoklady vedoucích v církvi uvádí apoštol Pavel v dopise Timoteovi: „...má být bezúhonný, jen jednou ženatý, střídavý, rozvázný, řádný, pohostinný, schopný učit, ne pijan, ne rváč, nýbrž vlídný, smířlivý, nezištný. Má dobře vést svou rodinu a mít děti poslušné a počestné... Nemá být nově pokřtěný,... musí mít také dobrou pověst u těch, kdo jsou mimo církev...“

V protestantských církvích je ještě mimo starších ordinován do správy sboru také kazatel. Kazatel je rovněž jedním ze starších a jsou na něj kladeny stejné nároky jako na starší sboru. Navíc jsou jeho úkoly spojeny s více rolami, které

¹⁹ BOICE, J. M. *Základy křesťanské víry*, s. 477.

²⁰ Tamtéž, s. 479.

vyjadřují jeho poslání a odpovědnost v církvi. Stott²¹ rozlišuje tyto role: správce (poselství a autorita kazatele), zvěstovatel (zvěst a výzva kazatele), svědek (zkušenost a pokora kazatele), otec (láska a vlídnost kazatele), služebník (moc a hybná síla kazatele).

Takového úkolu se mohou ujmout pouze ti, kdo jsou ochotni následovat příkladu apoštolů a říci: „Bohu se nebude líbit, jestliže my přestaneme kázat Boží slovo a budeme sloužit při stole... my pak budeme i nadále věnovat všechn svůj čas modlitbě a kázání Slova.“ (Sk 6, 2-4)²²

Duchovní kazatel je tedy správcem božích zjevených „tajemství“ a má za úkol odhalit je „domu Božímu“. Jeho autorita spočívá v tom, že se co nejméně mísí mezi Slovo a posluchače a nechá jej promlouvat. Jako věrný správce se kazatel obeznamuje s obsahem své zásobárny věrným a usilovným studiem. Bude, co by pravý Boží hlasatel, dbát na pečlivé a uvážené zvěstování Božího velkého skutku vykoupení skrze Kristův kříž a vážně a upřímně vybízet své posluchače k pokání a k uvěření.²³ Křesťanští kazatelé mají svědčit pro Ježíše Krista, obhajovat ho, mluvit v jeho prospěch a předkládat důkazy, které svět, který se staví do role soudce, musí vyslechnout a vzít v úvahu, než vynese rozsudek²⁴. O Kristu by měl také mluvit z vlastní zkušenosti s ním a v pokoře svědka, který nesvědčí sám o sobě. Přístup kazatele by měl být přístupem otce starajícího se o své děti s láskou, kterou obdržel z milosti a která jej činí chápavým, laskavým, prostým a svědomitým, vytrvale dávajícím druhým dobrý příklad a svědomitě se modlícím. Kazatel by měl být především služebníkem po Ježíšově vzoru.²⁵ V soukromém životě jsou „velcí“ ti, kteří mají služebnictvo, a čím je větší počet sloužících, tím je onen člověk významnější. Ježíš to vše ale obrátil naruby, učinil z prvního posledního a z posledního prvního. V Božích očích velikost nezávisí na počtu lidí, kteří slouží nám, ale na tom, kolika lidem sloužíme my.²⁶

²¹ STOTT, J. R. W. *Portrét kazatele*, s. 7.

²² Tamtéž s. 29.

²³ Tamtéž s. 59

²⁴ Tamtéž s. 63

²⁵ Tamtéž s. 101

²⁶ BOICE, J. M. *Základy křesťanské víry*, s. 517.

2 BUDOVÁNÍ A RŮST CÍRKVE

2.1 Zásady budování zdravého společenství

Proč existuje církev jako shromažďující se společenství? Odpověď v Novém zákoně je jasná. Církev se výchovou a vzděláváním musí stát vyspělým organismem, aby byl uctěn a oslaven Bůh, a aby se postupně stala dynamickým svědkem ve světě. „Podle čeho tedy poznáme duchovně vyspělou církev? Existují kritéria, podle kterých můžeme měřit místní sbor věřících, abychom zjistili, zda již dozrál či dospěl k „plnosti věku“? Vodítkem nám mohou být výše uvedené znaky, podle kterých poznáváme, zda společenství, které navštěvujeme, směřuje k těmto základním biblickým pravdám. Vypěstlost těla Kristova se dá poznat na trvalých ctnostech jeho údů. Z Pavlových epištol jasně vyplývá určitý stupeň vypěstlosti měřený mírou, jakou sbor projevuje **víru, naději a lásku**. Pavel často uvádí právě tyto ctnosti jako měřítko pro stupeň zralosti novozákonní církve (1 Te 1,2-3; 2 Te 1,3-4; Ko 1,3-5; Ef 1,15-18; 1 P 1,20-22, Žd 10,22-24)²⁷. „Ale největší z této trojice je láska,“ uzavírá apoštol Pavel v 1. Korintským 13:13. Tuto pravdu neustále zdůrazňuje ve svých dopisech mladým církvím (Ko 3,12-14; F 1,9-10; Ef 4,14-16; 1 J 3:11,23; 4:7,11) a vyzdvihuje lásku na nejvyšší úroveň. Nejmarkantněji je vykreslena láska v prvním dopise Korintským ve 13. kapitole. Často je však tato část vytrhávána z kontextu. Pavlův popis lásky je třeba chápat ve světle celého dopisu Korintským, vysvětlovat jeho definice na základě nezralosti a pozemskosti Korintských a dávat je do souvislosti s celým tělem Kristovým.²⁸ Korintský sbor evidentně oplýval duchovními dary (1 K 1,7), které však měřítkem zralosti podle apoštola nebyly. Bez lásky postrádaly smyslu všechny duchovní dary. Pavel nabádá věřící k tomu, aby usilovali o mnohem vzácnější cestu, drželi se lásky a teprve pak usilovali o duchovní dary (1 K 13,21). Pavlova výzva silně připomíná problematiku dnešního celospolečenského tlaku na výkon a na důležitost společenského postavení a stavění těchto hodnot před lásku a opravdové vztahy. Tomuto tlaku v celé své historii často podléhala i církev.

²⁷ GETZ, G. A. *Zaostřeno na církev*, s. 76-77.

²⁸ Tamtéž s. 79.

Víra a naděje, další dvě ctnosti určené za kritéria, podle nichž lze měřit úroveň místní církve. Víra souvisí s křesťany samotnými a jejich osobnostmi, to znamená smýšlením, postoji a vůlí. Víra zahrnuje vnitřní přesvědčení a jistotu. Prvořadým objektem naší víry je Bůh Otec a jeho Syn Ježíš Kristus, ale součástí víry je také vztah ke spoluvěřícím (1 K 13,7). Naděje je úzce spojená s vírou (Žd 11,1) a projevuje se stálostí, vytrvalostí, pevností a hledí vstříc dni, kdy se Pán Ježíš Kristus vrátí pro svou církev.

Tyto tři tzv. teologické ctnosti by se měly projevovat v postojích a snažení každého křesťana²⁹, který je součástí svého církevního společenství.

Církev se tedy má stát vyspělým organismem, jejíž vyspělost se bude odrážet za prvé ve stupni lásky, která bude existovat v Kristově těle, a za druhé ve stupni společné víry a naděje, projevující se mezi věřícími v konkrétních způsobech jednání a chování.³⁰ Autoři Nového zákona opakovaně napomínali věřící, aby se zapojili do konkrétních činností, jež by umožnily Kristovu tělu náležitě fungovat a duchovně růst.³¹

2.2 Rozvoj funkcí těla Kristova

Apoštol Pavel v korespondenci s určitými církvemi rozvinul svou neoblíbenější a zřejmě nejmýstižnější metaforu lidského těla a aplikoval tento pojem na církev. Tělo (lidské tělo) není jeden úd, nýbrž mnoho údů (1K 27). Pavlovi šlo o to, aby křesťané byli údy, které spolupracují, pomáhají si, trpí spolu, radují se spolu a to pořád v jednom jediném těle.

Getz³² zdůrazňuje dvanáct různých významných činností nebo služeb, které si mají křesťané navzájem prokazovat, a tak pomáhat tělu Kristovu k růstu. Uvedeme si některé z nich:

Vzájemná závislost – žádný křesťan nemůže účinně fungovat osamoceně, žádný úd nemůže říci: „nepotřebuji tě“. Všichni potřebujeme jeden druhého. Žádný úd Kristova těla není důležitější než druhý (Ř 12,3; 1K 12,13). Mezi křesťany by

²⁹ *Život z víry*, s. 38.

³⁰ GETZ, G. A. *Zaostřeno na církev*, s. 83.

³¹ GETZ, G. A. *Vzájemný duchovní růst*, s. 5.

³² Tamtéž, s. 7-96.

měla panovat svornost, ne roztržky, aby mohli dosáhnout plné jednoty smýšlení i přesvědčení (1K 1,10).³³

Vzájemná oddanost – Milujte se navzájem bratrskou láskou, píše apoštol Pavel v dopise Římanům (Ř 12,10) a dodává v 15. verši: „Radujte se s radujícími“ a „plačte s plačícími“, to přepokládá cit hluboké radosti i procítěného smutku. Křesťané se mají milovat jako členové úzce semknuté rodiny.

Vzájemná úcta – V úctě dávejte přednost jeden druhému (Ř 12,10). Každý křesťan by se měl radovat, když jiní mají úspěch, když jsou chváleni, když něčeho dosáhnou. Potom bude Kristovo tělo působit ve vzájemném souladu a zrát a růst v Kristu. Toto smýšlení bylo vlastní Ježíši, který vykonal pro lidstvo svou nesobeckostí, pokorou a sebeobětováním největší skutek, jaký, kdy byl na světě znám (F 2,6-8).³⁴

Vzájemná jednota mysli – „Otče svatý, zachovej je ve svém jménu, které jsi mi dal; nechť jsou jedno jako my“ (J17,11). Z této modlitby jednoznačně vyplývá Ježíšův prvořadý zájem o církev a její jednotu. Jednota je ve skutečnosti vzájemnou silou. Každá místní rodina věřících se sice skládá z různých osobností a temperamentů, ale přesto mohou být jednou duší a jedním tělem.³⁵ Naneštěstí se mnohdy duchovní jednota mysli zaměňuje s jednotou názorů a kulturně podmíněných vzorců chování.

Vzájemné přijímání – „Proto přijímejte jeden druhého tak, jako Kristus k slávě Boží přijal vás“ (Ř 15,5). Bible sice stanoví, jak se mají křesťané chovat, ale také odsuzuje, aby lidé byli přijímáni na základě vnějších forem, o kterých Písmo konkrétně nic neříká. Nejméně dvojnásobně znehodnotili křesťané příkaz „přijímejte jeden druhého“ tím, že jeden druhého soudili (legalismus), a že si projevovali stranictví (předsudek). Je zajímavé, že tyto problémy začínají již v rané církvi.³⁶ Kristus přijal nás jako hříšníky bez jakékoli zásluhy, proto i my máme stejným způsobem přijímat druhé.

³³ GETZ, G. A. *Vzájemný duchovní růst*, s. 10.

³⁴ Tamtéž, s. 23-25.

³⁵ Tamtéž, s. 29-33.

³⁶ Tamtéž, s. 35-38.

Vzájemná napomínání - „Jsem přesvědčen také o vás bratři moji, že i vy jste plni dobroty, naplnění veškerým poznáním, takže sami můžete ukazovat cestu jeden druhému“ (Ř 15,14). Řecké slovo *noutheteó* neznamena běžně sdělit nebo učit, ale vyjadřuje konkrétní napomenutí, nápravu a varování. Napomínáme-li v církvi druhé podle biblických směrnic, nesoudíme. Jedno z prvních kritérií vyslovil apoštol Pavel - vy sami musíte být „plni dobroty“. Jinými slovy musíme nejprve usměrnit své vlastní jednání“, než se pokusíme pomoci usměrnit jednání někomu jinému (Mt 7,3-5). Následují další kritéria – napomínat trpělivě, vytrvale s hlubokou účastí a láskou (Sk 20,31), nejprve individuálně a až po té veřejně. Existuje ovšem nejen nápravné napomínání, ale také preventivní (Ko 3,16). Mnozí křesťané zaměňují trvale platné zásady za proměnné. Jsou-li křesťané napomínáni ve věcech, k nimž se Písmo konkrétně a zřetelně nevyjadřuje nebo které se týkají kulturních měřítek a zvyklostí, hrozí nebezpečí zavedení měřítek, které jsou v rozporu s Písmem.³⁷

Vzájemná služba - „Vy jste byli povoláni ke svobodě, bratři. Jen nemějte svobodu za příležitost k prosazování sebe, ale služte v lásce jedni druhým“ (Ga 5,13). Apoštol Pavel se v této pasáži listu Galatským v první řadě zaměřuje na vztahy mezi křesťany. Bůh stvořil člověka jako společenského tvora, a když do lidského pokolení vstoupil hřích, člověk nadále potřeboval udržovat vztahy s druhými, aby přežil fyzicky i psychologicky. Hlavní problém spočíval ovšem v tom, že neexistovala žádná alternativa kromě sobectví, dokud nám Kristus neumožnil jít cestou lásky. Vírou v Kristovu smrt a zmrtvýchvstání jsme osvobozeni z moci naší hříšné přirozenosti. Nemusíme si již sloužit vzájemně sobecky, ale můžeme si sloužit v lásce. Svoboda v Kristu nedává křesťanovi právo hřešit, ani nevylučuje jeho hříšnou přirozenost. Člověk není osvobozen od zodpovědnosti vůči druhým, naopak má vůči druhým větší zodpovědnost, protože je členem Boží rodiny. Ve vzájemné službě v lásce nacházíme pravou svobodu v Ježíši Kristu. Naše nejhlubší potřeby jsou uspokojovány správným způsobem, jeden druhého

³⁷ GETZ, G. A. *Vzájemný duchovní růst*, s. 43-45.

nevyžíváme, neměříme se spolu, nezávidíme si. Tyto vztahy mohou být skutečně uspokojující a trvalé. To je pravá svoboda.³⁸

³⁸ GETZ, G. A. *Vzájemný duchovní růst*, s. 57-61.

3 BRATRSKÁ JEDNOTA BAPTISTŮ

3.1 Nástin historie BJB v ČR

Bratrská jednota baptistů je jednou z evangelických církví působících v České republice. První sbory byly zakládány na území pozdějšího Československa již na konci 19. století pod názvem Bratrská jednota Chelčického. V roce 1919 byla Bratrská jednota Chelčického státem uznána jako (suverénní) denominace a tvořilo ji 15 českých, moravských, slovenských, německých a maďarských sborů. Již od počátku byly tyto sbory součástí Evropské baptistické federace a Světového svazu baptistů. Po 2. světové válce došlo s příchodem reemigrantů z Polska, Ukrajiny a Rumunska k posílení členské základny. V 60. letech 20. století byl název Bratrská jednota Chelčického změněn na Bratrskou jednotu baptistů a zároveň došlo k rozdělení na dvě federace, českou a slovenskou. Po rozdělení Československé republiky v roce 1993 se, o rok později, z obou federací staly dvě organizačně samostatné Jednoty.³⁹ V současné době čítá BJB v České republice dohromady 2415 členů ve 38 sborech.⁴⁰

3.2 Organizace BJB v ČR

Základní jednotku BJB v ČR tvoří samostatné místní sbory, které se sdružují do jednot. BJB je zastáncem kongregačního zřízení. Každý sbor je samostatný a všechny záležitosti se tedy předkládají celému sboru, ve kterém jsou kazatel, starší, diakoni i členové sboru na jedné úrovni a každý člen má právo zasahovat do sborového dění. Baptisté věří, že každý místní sbor je církví v pravém slova smyslu. Místní sbor je samostatný a není závislý nebo podřízený jinému sboru či nadřízenému orgánu. Bratrská jednota baptistů není „baptistickou církví“, ale je jednotou (svazem) několika místních církví.

³⁹ FILIPI, P. a kol. *Malá encyklopedie evangelických církví*, s. 32.

⁴⁰ Baptist World Alliance, *Member Body Statistics*. [online]. BWA, Poslední revize 12. 1.2010 [cit. 2010-01-14]. Dostupné na WWW: <http://www.bwanet.org/bwa.php?site=Resources&id=19>.

Orgány BJB jsou: Sjezd delegátů, rada zástupců sborů, výkonný výbor a revizní komise. Nejvyšším orgánem BJB v ČR je Sjezd delegátů (zástupců volených místním sborem), který se zpravidla koná jednou do roka a je svoláván předsedou Výkonného výboru. Výkonný výbor je orgánem statutárním, je pětičlenný, volený Sjezdem delegátů na čtyřleté funkční období. Rada zástupců sborů se schází mezi dvěma Sjezdy delegátů, jimž podléhá, a to zpravidla dvakrát ročně. Revizní komise je odpovědná Sjezdu delegátů a schází se podle potřeby. Pro vyřizování záležitostí BJB slouží Kancelář výkonného výboru.⁴¹ BJB je členem Evropské baptistické federace i Světového svazu baptistů. Tato grémia napomáhají vzájemné informovanosti a spolupráci, nemají však charakter nadřízených orgánů.⁴²

3.3 Teologické důrazy baptistů

Hlavní důraz je kladen na autoritu Písma Starého a Nového zákona. Nejvyšší autoritou víry a praxe baptistů je Ježíš Kristus přítomný ve své církvi. Baptisté vyznávají víru v jednoho Boha – Otce, Syna a Ducha svatého. Baptistické sbory se snaží navazovat na svědectví a praxi prvotní církve a duchovní tradici protestantské reformace v Evropě. Velký důraz je kladen na křest ponořením, který je chápán jako zásadní pro pochopení podstaty víry, církve a učenictví. Pokřtění členové BJB jsou zváni k přijímání těla a krve Páně pod obojí způsobou. Zastávají zásadu "všeobecného kněžství věřících", podle níž jsou všichni členové sboru povoláni ke službě se svým specifickým duchovním darem. Členové sboru mají za úkol každé jednotlivé povolání ke službě rozpoznávat a přezkušovat. Některým je na základě tohoto povolání svěřeno duchovní vedení sboru. V baptistických zásadách je také kladen důraz na svobodu svědomí ve věcech náboženské víry a praxe, které však neomezují svobodu jiných. Uplatňují též zásadu duchovní svobody mezi sbory. Doslova uvádí: „Kde existuje společná

⁴¹ Bratrská jednota baptistů v ČR, *Ústava BJB* [online]. BJB ČR, 2008, [cit. 2010-01-13]. Dostupné na WWW: <<http://www.bjb.cz/dokumenty/category/1-ustava>>.

⁴² Bratrská jednota baptistů v ČR, *Ústava BJB* [online]. BJB ČR, 2008, [cit. 2010-01-13]. Dostupné na WWW: <<http://www.bjb.cz/dokumenty/category/1-ustava>>.

oddanost Ježíši Kristu a jsou respektovány baptistické zásady, tam ať je vítána i rozmanitost a přijímány odlišnosti. Zasazují se také o oddělení církve od státu.⁴³

⁴³ Bratrská jednota baptistů v ČR, *Ústava BJB* [online]. BJB ČR, 2008, [cit. 2010-01-13]. Dostupné na WWW: < <http://www.bjb.cz/dokumenty/category/1-ustava>>.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 STRUČNÁ HISTORIE BJB SOKOLOV PŘED ROKEM 1989

Sbor BJB v Sokolově vznikl osamostatněním původně kazatelské stanice sboru BJB Cheb, jehož historie sahá do roku 1947, kdy se skupina rumunských Čechů vrátila ze Svaté Heleny⁴⁴ zpět do České republiky.⁴⁵

Kazatelská stanice v Sokolově při BJB Cheb začala fungovat v roce 1965, po vydání povolení MNV ke shromažďování se v Sokolově pod sborem BJB Cheb. Zpočátku se členové sboru scházeli k bohoslužbám v modlitebně Církve československé husitské. Oficiální otevření kazatelské stanice chebského sboru v Sokolově se konalo 23. 5. 1965. V této době čítala stanice 24 lidí. Od 1. 9. 1966 byla v Sokolově zavedena nedělní besídka, kterou navštěvovalo 12 - 15 dětí. Do kazatelské stanice v Sokolově dojížděl pravidelně, zpravidla dvakrát měsíčně, chebský kazatel, který sloužil při nedělních bohoslužbách slovem a zároveň se věnoval pastorační práci.

Důležitým mezníkem v historii sboru BJB v Sokolově bylo v roce 1981 zakoupení domu v Purkyňově ulici pro vlastní modlitebnu a jeho slavnostní otevření v únoru roku 1983.⁴⁶ Od roku 1982 byl pověřený vedením sokolovské stanice Rudolf Holub.

Osamostatnění kazatelské stanice v Sokolově a vznik nového sboru BJB Sokolov se váže k datu 1. 7. 1990. Do kazatelské služby byl instalován⁴⁷ laický kazatel Antonín Srb ml., který byl od roku 1987 pověřen vedením stanice

⁴⁴ Svatá Helena je česká obec v Rumunsku, založena v první polovině 19. století českými vystěhovalci, kteří sem přišli za prací. V roce 1923 zde byl založen sbor českých baptistů.

⁴⁵ *Sbor Bratrské jednoty baptistů v Chebu* [online]. 1994, [cit. 2010-02-10]. Dostupné na WWW: <<http://www.baptiste.cz/-cheb-0001>>.

⁴⁶ Bratrská Jednota Baptistů v Kraslicích, *Kronika* [online]. ©2005-2008, [cit. 2010-02-10]. Dostupné na WWW: <<http://www.bjbkraslice.estranky.cz/fotoalbum/---neco-z-historie/kronika>>.

⁴⁷ Instalace je uvedení do služby v konkrétním sboru, po instalaci následuje ordinace – zpravidla po jedno nebo dvouleté službě, ordinace A.S. se konala v listopadu 1992.

v Kraslicích.⁴⁸ Od 1. 7. 1990 začalo v novém sboru fungovat čtyřčlenné staršovstvo zvolené členy sokolovského sboru. Počet členů sokolovského sboru včetně stanice Kraslice byl k tomuto datu 40.

⁴⁸ Stanice v Kraslicích byla původně stanicí chebského sboru, ale po osamostatnění sboru v Sokolově se stala kazatelskou stanicí BJB Sokolov

5 DYNAMIKA VÝVOJE SBORU BJB SOKOLOV PO JEHO OSAMOSTATNĚNÍ

5.1 Aktivity a iniciativa nového sboru

Již od počátku svého působení v Kraslicích byl A. Srb velmi iniciativní. Vedl přestavbu modlitebny a snažil se o zapojení všech členů do služby ve sboru. Kromě pravidelných shromáždění a biblických hodin probíhaly modlitební skupinky, vzdělávací kurz, pastorační návštěvy starých a nemocných a byla snaha o intenzivnější evangelizaci nevěřících. Nasazení A. Srba vystihuje jeho přání, které je uvedeno ve Zprávě o činnosti kazatelské stanice Kraslice za rok 1989: „Chtěli bychom dělat evangelizaci jako životní styl“.⁴⁹ Toto „krédo“ si přináší i do sokolovského sboru a hned po nástupu do funkce kazatele začíná s intenzivní evangelizací⁵⁰ na školách, na ulicích i v prostorách sokolovské modlitebny. Doba po roce 1989 je pro tuto činnost otevřená a A. Srb se snaží využít každé příležitosti ke zvěstování. Organizují se i společné zájezdy do Prahy na evangelizační shromáždění vedené zahraničními misionáři, jako např. Mahesh Chavda, Steve Ryder, James Irvin atd., na které je zvána široká veřejnost. V Sokolově probíhají různé další evangelizační akce (evangelizace amerického kazatele dr. Everetta Johnsona, koncert amerického zpěváka Scott Wesley Browna, videoprogramy s německým kazatelem R. Bonnkem). Do sboru začínají přicházet noví, zejména mladí lidé. V roce 1991 proběhly celkem 4 křty ponořením a minimálně bylo pokřtěno 50 lidí. Někteří z nich požádali o členství ve sboru BJB Sokolov, někteří nikoliv.⁵¹

⁴⁹ Bratrská Jednota Baptistů v Kraslicích, *Kronika* [online]. ©2005-2008, [cit. 2010-02-10]. Dostupné na WWW: < <http://www.bjbkraslice.estranky.cz/fotoalbum/---neco-z- historie/kronika>>.

⁵⁰ Z rozhovoru s P. L. (51 let, SOU, muž) ze dne 16. 2. 2010

⁵¹ Bratrská Jednota Baptistů v Kraslicích, *Kronika* [online]. ©2005-2008, [cit. 2010-02-10]. Dostupné na WWW: < <http://www.bjbkraslice.estranky.cz/fotoalbum/---neco-z- historie/kronika>>.

5.2 Restrukturalizace (obnova) sboru

V počátcích samostatného sboru BJB Sokolov byl A. Srb výraznou osobností, která určovala podstatnou část aktivit sboru a jeho směřování.

Celý sbor se pravidelně schází při nedělních bohoslužbách, které jsou základní platformou pro oslavu Boha a vzájemné setkávání. Členové sboru se na bohoslužbách aktivně podílejí modlitebními chvilkami, chválami, modlitbami a osobními svědectvími.

V Sokolově se pro potřeby nově obrácených postupně budují domácí skupinky biblického studia základů křesťanství, na které jsou zváni i nevěřící přátelé. Ve vyučování základů je kladen důraz především na svatost a okamžitou oddělenost od všech světských věcí. Důležitost tohoto pro sbor jednoho z nejzákladnějších postojů vyjadřuje kraslická kronika⁵² v tzv. Desateru nového křesťana:

- „1) vystříhej se špatných styků, odstup od zlého, nečistého se nedotýkej,*
- 2) vystříhej se druhého pohledu, proti prvnímu jsme bezmocní, druhý však plodí žádost.*
- 3) dávej pozor na svou řeč, zlá obcování kazí dobré mravy,*
- 4) dbej na své oblečení (1 Tm. 2,9),*
- 5) pečlivě vybírej způsob svého rozptýlení,*
- 6) pečlivě vybírej četbu,*
- 7) nakládej dobře se svým svobodným časem,*
- 8) známost!*
- 9) věnuj mnoho času Slovu Božímu a jeho studiu*
- 10) necht' je Ježíš Pánem tvého života.“*

Nově obrácení se vzájemně povzbuzují k radikálnímu rozloučení se se světským způsobem života, vyhazují „závadnou literaturu“, gramofonové desky, ukončují své dosavadní zájmy a jejich přáteli se postupně stávají pouze lidé ze sboru.⁵³

Mládež se schází pravidelně 1x týdně, zpočátku pod vedením kazatele, jehož silná osobnost se pro ni stává vzorem. Mladí lidé se snadno nechávají strhnout k další evangelizační činnosti a k restrukturalizaci dosavadní sborové praxe. Budují se další domácí skupinky – bratrské, sesterské, pro manželské páry. Do centra sborového dění se dostávají lidé poddajní, sdílející stejné názory

⁵² Bratrská Jednota Baptistů v Kraslicích, *Kronika* [online]. ©2005-2008, [cit. 2010-02-10]. Dostupné na WWW: < <http://www.bjbkrasllice.estranky.cz/fotoalbum/---neco-z-historie/kronika>>.

⁵³ Z rozhovoru s N. R. (35 let, SŠ, muž) ze dne 10. 2. 2010

jako A. Srb.⁵⁴ Ten si postupně mezi mladými věřícími vybírá nové kandidáty na starší sboru, kteří jsou následně sborem zvoleni. Mladí starší začínají sloužit slovem při bohoslužbách, vedou nově vytvořené domácí skupinky, shromáždění mládeže a pravidelně se scházejí k modlitbám a k organizaci sborových aktivit. Sjednocuje se literatura ke vzdělávání na domácích skupinkách. Vzniká tzv. chválicí hudební skupinka, která doprovází zpěv při bohoslužbách hudbou v modernějších formách než doposud. Mezi mladými křesťany se velmi aktuálním tématem stává objevení svého duchovního daru pro službu v církvi. Velká část členů sboru věnuje většinu svého volného času nejen sborové práci, ale i dalším společným aktivitám (společný sport, společná dovolená, časté vzájemné návštěvy apod.).⁵⁵

Starší členové sboru jsou samozřejmě nadšeni zájmem a přílivem mladé generace, ale někteří začínají vyjadřovat své obavy z její přílišné upjatosti na svého kazatele. Podle některých se doslova „mládež zamilovala do kazatele a ne do Ježíše“.⁵⁶ A. Srb s novým staršovstvem začíná do sborové praxe implementovat nová pravidla, např. cenzuru obsahu modlitebních chvil, biblických hodin, zábavných programů v rámci sboru, čtených knih, což vyvolává u některých negativní odezvu.⁵⁷ Nicméně v euforii probuzeneckých nálad tyto „drobné“ neshody rychle ustupují do pozadí a ti, kdo nesdílejí stejné názory na rozhodnutí staršovstva, se stávají okrajovými členy sboru.⁵⁸

5.3 Teologické vzdělávání ve sboru

Vzdělávání dospělých je ve sboru realizováno v rámci biblických hodin, domácích skupinek, kurzů a seminářů. Biblické hodiny slouží všem členům sboru a zabývají se především podrobnějším výkladem Písma Starého a Nového zákona. Domácí skupinky byly zakládány pro různé potřeby členů sboru a zaměřeny na určité cílové skupiny:

⁵⁴ Z rozhovoru s L. F. (46 let, SŠ, žena) ze dne 21. 2. 2010

⁵⁵ Z rozhovoru s M. Ch. (41 let, VŠ, muž) ze dne 28. 1. 2010

⁵⁶ Z rozhovoru s P. L. (49 let, SOU, muž) ze dne 16. 2. 2010

⁵⁷ Z rozhovoru s K. S. (51 let, SOU, žena) ze dne 16. 2. 2010

⁵⁸ Z rozhovoru s P. L. (49 let, SOU, muž) ze dne 16. 2. 2010

- Pro nově obrácené výuka základů křesťanství
- Pro manželské páry výuka biblického pojetí manželství
- Pro muže bratry výuka biblického charakteru muže
- Pro vedoucí skupinek výuka způsobů vedení ve sboru

Pro hlubší teologické studium jsou ve sboru organizovány roční kurzy BEE⁵⁹ International vedené americkými misionáři žijícími v Čechách. Kurzy jsou tematicky zaměřeny⁶⁰ a účastní se jich jak zájemci z řad členů sokolovského sboru, tak i členové baptistických sborů z okolí. Stejná organizace vysílá své pracovníky i na krátkodobé semináře konající se v sokolovském sboru.

Důraz na vzdělání je ve sboru sice patrný, ale týkal se především kurzů pořádaných sborem a pod dohledem kazatele. Pokud se někdo z mladých chystal na studium vysoké školy jakéhokoli oboru, dokonce i teologických směrů, nebylo mu to doporučováno z obav možného odklonu od Boha a správného pojetí víry.⁶¹

5.4 Evangelizační a ekumenická činnost sboru

Sbor je také aktivní v rámci ekumenických vztahů. Pravidelně se účastní ekumenického týdne modliteb a společného Vánočního a Velikonočního zpívání. Organizuje společné mezidenominační evangelizace (např. evangelizace FGBMFI – mezinárodní společenství křesťanských podnikatelů). V roce 1992 se sbor aktivně zapojí do projektu promítání filmu Ježíš v kinech v několika městech v okrese Sokolov. Na jaře v roce 1993 se sbor baptistů v Sokolově podílí spolu s ostatními církvemi ve městě (ŘKC, CASD, ČCE) na velké satelitně přenášené evangelizaci Billyho Grahama.⁶²

V roce 1994 spolupracuje sbor s mezinárodní mládežnickou křesťanskou organizací Operation Mobilization a snaží se evangeliem zasáhnout především město Sokolov. V roce 1994 je také založena hudební misijní skupina „Volná

⁵⁹ Bible Education by Extension

⁶⁰ Názvy kurzů: Galatským a Římanům, Křesťanský život, Církevní dynamika, Manželství

⁶¹ Z rozhovoru s M. Ch. (41 let, VŠ, muž) ze dne 28. 1.2010

⁶² Z rozhovoru s M. Ch. (41 let, VŠ, muž) ze dne 28. 1.2010

místa“, která vystupuje při dalších evangelizačních akcích sboru v Sokolově a okolí. Z těchto akcí přicházejí do sboru další noví věřící.⁶³

Sbor v roce 1996 navazuje spolupráci s kanadsko-americkou misijní organizací Hockey Ministry International pořádající v ČR od roku 1997 každoročně týdenní kempy pro hokejisty ve věku od 10 do 15 let, jejichž náplní je sportovní soustředění včetně předávání evangelia věřícími hokejisty z NHL i české extraligy. Někteří členové sboru se podílejí na založení české pobočky této organizace s názvem Czech Hockey Ministry International.⁶⁴

V roce 1997 následuje také týdenní akce zvaná „Stanová evangelizace“ v Chodově u Karlových Varů. Po stanové evangelizaci následovala shromáždění pro nové věřící v chodovském kině Kass.⁶⁵ V tomtéž roce vzniká nová misijní kapela Inside Story, která je nástupcem již nefungujících Volných míst. Od roku 1999 tato křesťanská rocková kapela vystupuje na křesťanských hudebních festivalech, později koncertuje po rockových klubech především v oblasti karlovarského kraje.⁶⁶

V roce 1999 vzniká pod záštitou sboru i 22. Přední hlídka Rooyal Rangers⁶⁷ pořádající víkendové akce pro děti členů sboru a jejich kamarády.

Usilovná evangelizační činnost přináší zpočátku své ovoce v podobě přílivu nových křesťanů. Postupem času se však veřejných evangelizací zúčastňuje stále méně nevěřících a mnohdy končí kázáním do vlastních řad. Evangelizace se začala transformovat do služby mládeže, služby dětem diakonické služby ve věznicích a následně propuštěným vězňům.⁶⁸

⁶³ Z rozhovoru s N. R. (36 let, SŠ, muž) ze dne 10. 2.2010

⁶⁴ *Czech Hockey Ministry International* [online]. CHMI, Dostupné na WWW: <http://chmi.granosalis.cz/in_index.htm>.

⁶⁵ Z rozhovoru s O. K. (37 let, SOU, žena) ze dne 5. 3.2010

⁶⁶ Z rozhovoru s M. Š. (40 let, VŠ, muž) ze dne 1. 3.2010

⁶⁷ Royal Rangers – křesťanská organizace pro děti a mládež podobná skautskému hnutí

⁶⁸ Z rozhovoru s R. K. (41 let, VŠ, muž) ze dne 13. 2.2010

5.5 Aktivity sboru v rámci diakonie

Významná byla služba dětem nejdříve v dětském domově v Lubech a Plesné u Chebu, která časem vyústila v pořádání dětských táborů. Někteří jezdili navštěvovat seniory do léčebny dlouhodobě nemocných v Pochlovicích a do domova důchodců v Sokolově. Několik bratrů včetně kazatele začíná v r. 1992 sloužit ve věznici v Horním Slavkově pravidelnými bohoslužbami. Ještě tentýž rok bylo na výroční sborové hodině rozhodnuto o koupi starého domu v nedaleké obci Oloví, který se měl přestavět na Dům křesťanské pomoci (dále jen DKP) potřebným. Záměrem a vizí kazatele byla následná služba propuštěným vězňům právě v tomto domě. Středem zájmu sborové diakonie se postupně stává rekonstrukce zakoupeného domu. Jsou pořádány pravidelné sobotní brigády, konají se také pravidelné finanční sbírky členů sboru. V roce 1993 se do domu v Oloví stěhuje první mladá rodina ze sboru v Sokolově, která vykonává funkci správce a stavebního dozoru. Další mladou rodinou, která se stěhuje po dokončení druhého bytu do tohoto domu, je rodina vedoucího budoucí stanice sboru. Na pomoc s rekonstrukcí domu přijíždí v létě roku 1995 dvě skupiny a v roce 1996 jedna skupina křesťanů z USA.⁶⁹

Projekt stavby DKP spojil úsilí a snažení sboru v oblasti diakonie. Brigády na stavbě se staly nedílnou součástí společných aktivit a povinností každého „správného křesťana“. Motivací k dokončení je zpočátku vlastní příkladné nasazení staršovstva a kazatele, to se však postupem času jeví nedostačujícím a členové sboru jsou voláni k zodpovědnosti za společné rozhodnutí, které v roce 1992 učinili. Většina členů sboru sice souhlasila s koupí domu, ale neuvědomila si náročnost celého projektu. Nakonec je v roce 1997 Dům křesťanské pomoci v Oloví slavnostně otevřen. V roce 1999 je založeno občanské sdružení Útočiště, do kterého vstupují někteří členové sboru. Stává se tak samostatnou organizací oddělenou od sboru, avšak problémy s provozem domu se stále řeší ve sborových kuloárech. Členem správní rady sdružení se stává také A. Srb, který se opět velmi

⁶⁹ Bratrská Jednota Baptistů v Kraslicích, *Kronika* [online]. ©2005-2008, [cit. 2010-02-10]. Dostupné na WWW: <<http://www.bjbkraslice.estranky.cz/fotoalbum/---neco-z- historie/kronika>>.

aktivně chápe iniciativy. Do domu je přijat první klient, který uvěřil ještě ve věznici v Horním Slavkově působením vězeňského kaplana T. T. (jeden ze starších sboru). Pak následují další propuštění vězni a také jeden narkoman. Tímto se vize služby potřebným začíná po několika letech usilovné práce konkrétně realizovat.

5.6 Vedení sboru

Vedení sboru (staršovstvo a kazatel) se schází každý pátek a intenzivně se věnuje všem oblastem sborové správy. Kazatel postupně rozděluje zodpovědnost za určité oblasti na jednotlivé starší. Členové staršovstva se stávají stále kompaktnější a jednotnou skupinou, která ve sboru uplatňuje kázeň, modlí se za nemocné a potřebné, organizuje brigády na zakoupeném domě, evangelizační akce, sbírky, pastorační návštěvy, jezdí spolu na křesťanské konference a stará se o vyučování. Plánování a řešení takto obsáhlého programu vyžaduje více a více času. Jednání staršovstva bývají i osmihodinová.⁷⁰ Staršovstvo organizuje členská shromáždění, na kterých se diskutuje, hlasuje a společně rozhoduje o jeho plánech a návrzích. Probírá se veškerá problematika týkající se celkového chodu sboru. Jedná se i o záležitostech celé jednoty BJB (např. placení kazatelů státem či z vlastních prostředků). Na těchto tzv. sborových hodinách se také volí zástupci sboru, kteří zastupují sbor na radě delegátů jako nejvyššího orgánu BJB.⁷¹

Mladé staršovstvo má respekt ke zkušenostem A. Srba a téměř bezvýhradně přijímá všechny jeho názory i vize. A. Srb má velkou snahu vytvořit ze staršovstva opravdu fungující tým na základě Skutků 6,2-4. Tím, že spolu tráví spoustu času, se postupně stávají „elitářskou skupinou“⁷², která žije ve svém „dokonalém“ duchovním světě a postupně se izoluje od skutečných potřeb „svých oveček“.⁷³ Pastorační péče vedení sboru se začíná zabývat spíše napomínáním a vedením ke „svatosti“, což je uplatňováno striktně podle verše Mt 18,15-17.⁷⁴

⁷⁰ Z rozhovoru s M. Ch. (41 let, VŠ, muž) ze dne 28. 1.2010

⁷¹ Bratrská Jednota Baptistů v Kraslicích, *Kronika* [online]. ©2005-2008, [cit. 2010-02-10]. Dostupné na WWW: <<http://www.bjbkraslice.estranky.cz/fotoalbum/---neco-z-historie/kronika>>.

⁷² Z rozhovoru s M. R. (50 let, SŠ, muž) ze dne 1. 3.2010

⁷³ Z rozhovoru s L. F. (46 let, SŠ, žena) ze dne 21. 2.2010

⁷⁴ Z rozhovoru s R. K. (41 let, VŠ, muž) ze dne 13. 2.2010

Někteří napomínání musí předstoupit před celý sbor a poprosit za odpuštění, i když někdy ani sami nechápou, v čem spočíval jejich hřích. Zvláštním druhem provinění je takzvaná vzpoura proti Bohu týkající se většinou manželek starších sboru, které nežijí v naprosté podřízenosti svému manželovi a chtějí mít také vlastní aktivitu (sport, kurzy šití) nesouvisející přímo s budováním sboru či podporou manžela, který musel být plně k dispozici své službě.⁷⁵

V roce 1996 A. Srb odchází jako kazatel do Karlových Varů a jeho místo zaujímá jeden ze starších sboru Michal Jílek. Nová situace je příležitostí pro lepší týmovou práci staršovstva i jeho duchovní růst. M. Jílek však zůstává stále pod vlivem A. Srba a konzultuje s ním téměř veškeré sborové záležitosti, čímž k osamostatnění staršovstva příliš nepřispívá.⁷⁶ M. Jílek je kazatelem, který se snaží dosáhnout kvalit svého předchůdce, je obětavý, pečlivý a ochotný, ale nemá stejné charisma ani přirozenou autoritu. Snaží se jednat ve všech situacích podle Bible a touží po tom, aby byl sbor pokud možno prost hříchu. Nejen v mládeži začíná uplatňovat přísná pravidla týkající se vhodného oblékání, vztahů mezi ženami a muži (dívka nesmí sedět vedle chlapce, pokud jde sama po tmě domů, nesmí ji chlapec doprovodit, atd.)⁷⁷, což u některých lidí vyvolává značné rozpaky a vede k pokrytectví.⁷⁸ Začíná se také ozývat kritika na způsob jeho kázání, která jsou spíše povrchním opakováním frází o pokání a poslušnosti Bohu. V roce 1999 se A. Srb vrací zpět do Sokolova a je zvolen starším sboru. Po jeho návratu se M. Jílek stává podle slov některých bývalých členů sboru doslova „vykonavatelem“ rozhodnutí A. Srba.⁷⁹

Veškerou svou činnost, působení a rozhodování vnímá vedení sboru ve shodě s Boží vůlí, čímž nedává prostor pro jakoukoliv konfrontaci svých názorů.⁸⁰

⁷⁵ Z rozhovoru s M. Ch. (41 let, VŠ, muž) ze dne 28. 1.2010

⁷⁶ Z rozhovoru s M. Ch. (41 let, VŠ, muž) ze dne 28. 1.2010

⁷⁷ Z rozhovoru s N. R. (36 let, SŠ, muž) ze dne 10. 2.2010

⁷⁸ (starší pověřený vedením jedné mládeže se dozvěděl, že chce chlapec odvézt po mládeži dívku domů, tak k němu přišel a řekl, ať nastartuje, zajede za roh a dívka, ať si nastoupí až za rohem, aby z „toho“ nebyly problémy)

⁷⁹ Z rozhovoru s M. R. (50 let, SŠ, muž) ze dne 1. 3.2010

⁸⁰ Z rozhovoru s M. Ch. (41 let, VŠ, muž) ze dne 28. 1.2010

5.7 Vztahy ve sboru - společné aktivity členů sboru

Každou neděli odpoledne se koná sportovní setkávání členů sboru na areálu zdraví v Sokolově, kde se hraje fotbal, volejbal, tenis a maminky využívají tuto odpoledne ke společným projížďkám s kočárky a vzájemnému sdílení. Tyto akce mají být méně formálního charakteru a mají sloužit k posílení vztahů mezi členy a také jako příležitost k pozvání nevěřících přátel. Členové sboru společně oslavují Silvestr a Nový rok. Mládež jezdí na baptistické konference mládeže, několikrát také navštěvují celostátní křesťanskou konferenci v Praze. V období prázdnin jezdí členové sboru na společné dovolené. Pro děti ze sboru jsou pořádány letní tábory, na které jsou zvány i děti nevěřících přátel.⁸¹

Nepsaným pravidlem je povinná účast na společných akcích. Týká se především nedělního odpoledne na areálu zdraví, které se postupně stává rutinní záležitostí a přestává plnit účel neformálních setkání.

Jednou z ambicí kazatele A. Srba je jednotná sborová rodina věřících, která většinu svého času tráví společně. Nejfrekventovanějším výrazem A. Srba se stává slovo „sborotvorný“. Zdůrazňuje se upřednostňování sborové rodiny před rodinou vlastní. Mladí lidé se snaží tyto požadavky dodržovat a postupem času se svým rodičům odcizují. Zůstávají závislí pouze na vztazích ve sboru. V rámci sboru se také uzavírají manželství. Mladé rodiny se často navštěvují, sdílí své radosti i starosti, pomáhají si, někdy se však předhánějí o „ukázkové křesťanské manželství“. Ve vztazích se často objevuje závist a soutěživost.⁸² Na sborových jednáních pak musí kazatel např. dlouze vysvětlovat nákup svého nového (ojetého) auta.⁸³

Bezproblémové vztahy ve sboru jsou často podmíněny pravidelnou účastí na bohoslužbách. Lásky je mnohdy předstírána horlivou starostlivostí o toho, kdo zrovna není přítomen na bohoslužbě či jiné sborové akci. Pokud někdo chybí delší čas, zájem o něj se ztrácí. Opravdový zájem o člověka jako takového chybí.⁸⁴ Dbá se o využívání veškerého volného času pro budování sboru. Na soukromé zájmy

⁸¹ Z rozhovoru s K. M. (29 let, VŠ, žena) ze dne 10. 2. 2010

⁸² Z rozhovoru s M. Ch. (41 let, VŠ, muž) ze dne 28. 1. 2010

⁸³ Audio záznam ze sborového jednání (1997), archiv autorky

⁸⁴ Z rozhovoru s T. V. (37 let, SŠ, žena) ze dne 15. 1. 2010

a aktivity se pohlíží přinejmenším jako na neefektivně využitý čas. Vztahy ve sboru popisuje S. P. takto: „...panovala podezřívavost, každý si hlídal svůj život a dával si pozor, aby nikde neudělal chybu, která by mohla být probírána na staršovstvu. Lidé něco jiného cítili a něco jiného žili. Vládlo zde kolektivní smýšlení. I když věci nebyly zakázány, člověk cítil, že pokud bude jednat jinak, než je kolektivně vnímáno, bude mít problém. Chyběla radost z obyčejného života. Všechno se duchovně zdůvodňovalo. Za vším byl duchovní boj a nějaká mocnost.“⁸⁵

5.8 Rozkol sboru

Náhlému rozkolu sboru na podzim v roce 2001 předcházelo několik událostí, které proběhly v poměrně krátkém časovém období. Tyto události však byly již jen vyvrcholením doposud skrytých potíží a neduhů na první pohled dokonalého společenství. V roce 2000 je několik členů sboru vysláno do Školy zakládání sborů v Ústí nad Labem při Církvi bratrské. V ekumenickém prostředí této školy začínají „studenti“ diskutovat nad hlubšími teologickými otázkami a získávají nové pohledy a názory na vedení sboru. To vyvolává pochybnosti o dosavadních způsobech vedení, které se stále častěji stávají tématem neformálních rozhovorů a diskusí.⁸⁶ Jednou z událostí vedoucích k rozdělení sboru se stává způsob řešení kázně věkem staršího, svéráznějšího člověka, který před sborem neformuloval přesně prosbu o odpuštění, a staršovstvo s kazatelem jeho způsob odmítlo akceptovat.⁸⁷

Po úspěšném dokončení a otevření DKP v Oloví se rozjíždí pomoc a služba potřebným. Ve službě se angažují především členové staršovstva, kteří si rozdělují hlavní kompetence a také konkrétní sociální práci v nově vzniklém občanském sdružení Útočiště (dále jen o. s. Útočiště). Při abstinenčních příznacích klienta narkomana se bratři sloužící v DKP zaleknou a začínají diskutovat nad vlastními schopnostmi, možnostmi a odborné připraveností na službu těmto lidem. Po prvních zkušenostech s klienty a organizací sociální práce se část správní rady

⁸⁵ Z rozhovoru se S. P. (39 let, SŠ, muž) ze dne 1. 2.2010

⁸⁶ Z rozhovoru s M. Ch. (41 let, VŠ, muž) ze dne 28. 1.2010

⁸⁷ Z rozhovoru s R. K. (41 let, VŠ, muž) ze dne 13. 2.2010

o. s. Útočiště snaží navrhnout možná řešení na zlepšení a zkvalitnění původní vize a chtějí o ní diskutovat. A. Srb s kazatelem M. Jílkem se však postaví rozhodně proti a neváhá používat velmi ostré argumenty, které spojují až s působením negativních duchovních mocností, čímž se jim daří ovlivňovat výsledek hlasování a rozhodování celé správní rady. Rodina vedoucího stanice (člena správní rady) v Oloví velmi rychle opouští dům, brzy po té vystupuje ze sboru i z občanského sdružení. Po doporučení M. Jílka skládá funkci i předseda správní rady.⁸⁸ Spor se přenáší také na jednání staršovstva sboru. Jeden z bývalých starších doslova uvádí: ...“doposud bylo vždy nejdůležitější se sjednotit v názoru, postupu i v projevu. Tento přístup vzal rychle za své, když si ostatní bratři uvědomili, že takový způsob sjednocení nemohou stavět nad vlastní svědomí a zodpovědnost. Někteří ze starších přiznávali chyby, které dělali ve vedení sboru a měnili svoje postoje, zatímco jiní žádné chyby ve vedení nepřipouštěli a demonizovali ty, kteří porušili jednotu staršovstva.“⁸⁹

T. T. (člen správní rady i staršovstva) ze sdružení taktéž vystupuje a rozesílá dopis několika členům sboru, v němž píše o svém vnímání celé sborové praxe včetně kritiky manipulativního přístupu A. Srba a M. Jílka. Dopis se dostává k dalším členům sboru a vyvolává vlnu diskusí a pochybností. Následují vícehodinová emotivně nabitá sborová jednání (zaznamenávaná videokamerou). Někteří členové sboru jsou šokováni a překvapeni vyhrocenou situací, o které neměli tušení. Události nakonec vrcholí velmi rychlým a pro stávající členy sboru i bolestným odchodem více než poloviny členů sboru. Kraslická stanice se následně stává novým sborem téměř pro všechny, kteří odešli. Z původních 80 ti členů sboru jich zůstává v Sokolově pouze 31. Odchod ze sboru byl označen za hřích a všichni odchozí za hříšníky a lháře, se kterými není vhodné udržovat přátelské vztahy v zájmu zachování osobní čistoty před Bohem.⁹⁰

⁸⁸ Z rozhovoru s F. T. (40 let, VŠ, muž) ze dne 1. 3.2010

⁸⁹ Z rozhovoru s N. Z. (35 let, VŠ, muž) ze dne 10. 3.2010, pozn. autorky -staršovstvo bylo šestičlenné + kazatel, z toho pět starších přiznávalo chyby, ale A. Srb a M. Jílek nepřiznali žádná pochybení.

⁹⁰ Z rozhovoru s M. Ch. (41 let, VŠ, muž) ze dne 28. 1.2010

6 KOMPARACE ZJIŠTĚNÝCH POZNATKŮ Z VÝVOJE SBORU S TEORIÍ

Cílem třetí části je komparace získaných poznatků z popisu a analýzy vývoje sboru se základními eklesiologickými východisky našeho teoretického diskursu.

6.1 Funkce církve x funkce sboru BJB Sokolov

Funkce církve obsahuje čtyři důležité složky, jsou jimi martyria, koinonia, leiturgia a diakonia.⁹¹ Všechny tyto funkce byly součástí sborové praxe a byly brány velmi vážně. Snahou bylo jejich naplňování přesně podle Písma Starého a Nového zákona, což odpovídá i teologickým důrazům baptistů.

Martyria

Tři druhy zvěstování, tj. kérygma, didaché a katecheze jsou ve sboru patrná a s různým důrazem uplatňována:

Kérygma – zvěstování základního jádra evangelia s výzvou k víře se uskutečňuje především skrze společné evangelizační akce. V počátečním období je sbor opravdu živým společenstvím, které se s radostí a nadšením snaží plnit Kristovy pokyny uvedené v závěru Matoušova evangelia (M 28,19-20). Postupně se sice kvantita evangelizačních akcí snižuje, nicméně stále zůstávají jednou z priorit sboru.⁹²

Didaché – etické normy pro správný život křesťanů vyplývající z Nového zákona jsou předávány formou biblických hodin, domácích skupinek, pastoračních rozhovorů, sborových jednání a uplatňování kázně.

Katecheze – předávání věroučné pravdy bylo praktikováno formou systematického vyučování jak v rámci biblických hodin, tak v rámci vzdělávacích seminářů i domácích skupinek.⁹³

⁹¹ Srov. kap. 1.3 této práce

⁹² Srov. kap. 5.4 této práce

⁹³ Srov. kap. 5.3 této práce

Koinonia

Sbor se vyznačoval rozmanitým společným životem, který se projevoval ve vzájemném sdílení, dávání, ve společných cílech, oslavě Boha a společné víře. Vztahy mezi křesťany byly však často poznamenány nedostatkem lásky agapé, který se mimo jiné projevoval v podmíněnosti přijímání jeden druhého, což u některých vedlo k pokrytectví a zákonictví.⁹⁴

Leiturgia

Bohoslužby byly vyvrcholením činnosti sboru. Aktivně se jich účastnila celá „rodina“ věřících, aby společně oslavovala Boha. Shromáždění mělo svůj řád, strukturu a pravidelnost. Jednou měsíčně se vysluhovala Večeře Páně podle tradice v baptistické církvi.

Diakonia

Zapojení sboru do pomoci potřebným bylo zřejmé již od jeho počátku ve službě dětem, starým lidem, posléze i propuštěným vězňům a narkomanům v Domu křesťanské pomoci.⁹⁵

Z výše uvedeného je patrné, že všechny funkce církve byly ve sboru v Sokolově naplňovány, avšak jejich realizace byla poznamenána častou absencí bezpodmínečné lásky a opravdovosti ve vztazích mezi věřícími.

6.2 Znaký pravé církve x znaký sboru BJB Sokolov

V teoretické části se dotýkáme významných znaků pravé církve, které považujeme pro dobře fungující společenství za nezbytné. Z praktické části vyplývá preference určitých znaků, které byly více zdůrazňovány. Nejcharakterističtějším znakem, kterým se vyznačoval sbor BJB v Sokolově, je podle našeho názoru svatost.

Svatost

Svatost je jedním z nejdůležitějších znaků pro církve a její členy.⁹⁶ Vedení sboru o ni usilovalo velmi důsledně, což bylo na jednu stranu důležité pro oddělení se od světského životního stylu, avšak v mnoha případech se svatost zaměňovala

⁹⁴ Srov. kap. 5.7 této práce

⁹⁵ Srov. kap. 5.5 této práce

⁹⁶ Srov. kap. 1.4 této práce

pouze za oproštění se od všech věcí, které přímo nesouvisely se životem sboru a jeho aktivitami. Tím se svatost zredukovala pouze na jakési zákonictví vedoucí spíše k pokrytectví.⁹⁷ Dle slov jedné z bývalých členek sboru se důraz na svatost stává jakousi honbou za dokonalostí, která vyvolává pocity méněcennosti vůči „dokonalým členům sboru“.⁹⁸

Radost

Jedním z Ježíšových přání byla plnost radosti pro každého křesťana (J 15,11). Radost ve sboru byla spojená především s obrácením ke Kristu a nadšením pro společnou službu. Postupem času se však vytratila radost z obyčejných věcí a každý projev radosti musel být zduchovňován.⁹⁹ Společná zábava byla podrobena cenzuře vedoucí ke ztrátě iniciativy v této oblasti a humoru v běžné mezilidské komunikaci.¹⁰⁰

Misijní poslání

Misijní poslání znamená mimo jiné také navázání přátelských vztahů s nevěřícími lidmi, což vyžaduje určité úsilí, energii a čas, který ovšem aktivně zapojeným členům chybí. Vztahy s nevěřícími lidmi bylo možné navazovat pouze na akcích organizovaných sborem. Misie je částečně naplňována prostřednictvím veřejných evangelizačních akcí.

Jednota

Jednota ve sboru fungovala v oblasti učení, společně organizovaných evangelizací i diakonie. Jednota byla markantní především ve staršovstvu¹⁰¹, které se ji snažilo přenášet na celý sbor, až do té doby, než se vyskytly názorové rozdíly na službu v oblasti diakonie a na způsoby vedení. Většina členů staršovstva nechtěla žít v jednotě zredukované na pouhou konformitu s názory A. Srba a M. Jílka a snažila se později prosadit i své nápady a podněty pro službu.¹⁰²

⁹⁷ Srov. kap. 5.2 této práce

⁹⁸ Z rozhovoru s M. L. (35 let, SOU, žena) ze dne 18. 2.2010

⁹⁹ Srov. kap. 5.6 této práce

¹⁰⁰ Srov. kap. 5.2 této práce

¹⁰¹ Srov. kap. 5.6 této práce

¹⁰² Srov. kap. 5.8 této práce

Láska

Láska je pro církve nejdůležitějším znakem, protože sám Bůh je láska. Ve sboru se láska často spojuje analogií lásky v opravdové rodině, žel mnohdy jen slovy.¹⁰³ Všechny oblasti činnosti v církvi by měla prostupovat láska.¹⁰⁴ Absence lásky však dala vyniknout samospravedlnosti a zákonictví místo opravdové svatosti, konformitě a elitářství místo opravdové jednoty v různosti, pocitu sebeuspokojení a duchovního požitkářství místo opravdové radosti.

Ve vývoji sboru sledujeme snahu naplňovat, žít a opravdu uskutečňovat všechny znaky pravé církve, které ale bez lásky, ať vypadají jakkoli perfektně, zůstávají jen prázdnou formou (1 K 13).

6.3 Vedení v církvi x vedení ve sboru BJB Sokolov

Pro vedení sboru jsou v Písmu uvedena jasná kritéria týkající se především charakteru vedoucích (1 Tm 3,1-7). Z popisu průběhu vývoje sboru můžeme sledovat, že staršovstvo včetně kazatele se ke své službě postavilo s opravdovým nasazením a ve vší vážnosti. Také jsou patrné vůdčí schopnosti a charisma A. Srba, který má ucelenou vizi a představu o tom, jak by měla církev vypadat a jaké by měla nést ovoce. Snaží se být „otcem svých oveček“, ale jeho láska je podmíněná poddajností a loajalitou.¹⁰⁵ Jeho kázání dokázala oslovit a strhnout posluchače.¹⁰⁶ Dá se říci, že starší sboru byli od počátku učedníky A. Srba, vzhlížející k němu jako ke svému učiteli, od nějž se snažili získat schopnosti a dovednosti pro zodpovědné vykonávání svěřené služby. Staršovstvo včetně kazatele mělo snahu sbor vést a směřovat tak, aby se rozvíjel ve všech oblastech potřebných pro život fungující církve. Starší sboru byli však mladí lidé, většinou nově pokřtění (srov. 1 Tm 3,1-7), s nedostatkem duchovních i životních zkušeností. Kazatel A. Srb tak nemá přirozeného oponenta pro konfrontaci svých názorů a vizí a je obdivován pro své vidění širokých souvislostí církevní problematiky. Druhý kazatel M. Jílek se snaží do dokonalosti dotáhnout všechny vize A. Srba,

¹⁰³ Srov. kap. 5.7 této práce

¹⁰⁴ Srov. kap. 1.4 této práce

¹⁰⁵ Srov. kap. 5.7 této práce a kap. 1.3 této práce

¹⁰⁶ Srov. kap. 5.2 této práce

příčemž klade důraz na nepodstatné vnější projevy. Jeho kázání a zvěst jsou od členů sboru hodnocena jako povrchní.¹⁰⁷ Staršovstvo se postupem času stalo zahleděné do důležitosti svého poslání a práce v církvi, že téměř zapomnělo na starost¹⁰⁸ o skutečné potřeby členů sboru.¹⁰⁹

Mladé staršovstvo umocnilo autoritu A. Srba do té míry, že později nebyl schopen přijmout jejich odlišné názory na službu v církvi.

6.4 Budování a růst v církvi x budování a růst sboru BJB v Sokolově

Církev se má stát vyspělým organismem a její vyspělost se má odrážet ve stupni lásky, která existuje v Kristově těle a ve stupni společné víry a naděje, projevující se mezi věřícími v konkrétních způsobech jednání a chování¹¹⁰.

Sokolovský sbor nedorostl do takové míry lásky, aby si křesťané vzájemně a bezpodmínečně pomáhali a sloužili. Aby se člen sboru cítil opravdově přijat od ostatních, musel být výkonný, spolehlivý a užitečný především pro sbor a priority vedení. Místo lásky převážila ve vztazích jakási podmíněná náklonnost. Víra spočívající ve vnitřním přesvědčení a jistotě především vůči Bohu, ale také ke spoluvěřícím, byla v prvních letech zdrojem pro všechny sborové aktivity. Později se přesvědčení a víra začíná ztotožňovat s odlišnostmi v názorech na formální záležitosti a stává se spíše fundamentalismem. Naděje, která se má projevovat stálostí, vytrvalostí a pevností, se stává honbou za ideální církví bez trpělivé a laskavé služby vedení a kazatele sboru svým ne tak výkonným ovečkám.

¹⁰⁷ Srov. kap. 2.2 této práce

¹⁰⁸ Srov. kap. 5.6 této práce

¹⁰⁹ Srov. kap. 1.5 této práce

¹¹⁰ Srov. kap. 2.1 této práce

6.5 Shrnutí komparace a určení příčin rozkolu

Kritické srovnání jednotlivých funkcí a znaků pravé církve se sborem BJB v Sokolově vykazuje určité symptomy, které se objevují již na počátku vývoje a postupně vedou k celkovému „onemocnění“ tohoto společenství:

- Nově pokřtění vedoucí a jejich nezralost
- Příliš autoritativní vůdce
- Přehnaný důraz na vnější projevy svatosti
- Tlak na závislost a bezpodmínečnou loajalitu ke sboru
- Důraz na výkonnost ve službě
- Nekritická konformita s názory kazatele
- Nedostatečná pastorační péče
- Absence bezpodmínečné lásky (agapé) ve vztazích
- Ponižující způsob uplatňování kázně
- Potlačení zdravé lidské diskuse
- Perfekcionistické tendence
- Absence uznání vzdělanosti
- Duchovní pýcha
- Kontrola téměř nad každou sférou života členů sboru

Výčet těchto symptomů nápadně ukazuje na fundamentalistické tendence a uplatňování až sektářských způsobů vedení. To vše se odehrává uprostřed církve s dlouholetou tradicí a se zásadami upřednostňujícími svobodu svědomí ve věcech náboženské víry a praxe, které neomezují svobodu jiných. Pro příklad znovu připomínáme jeden z bodů aktuálních zásad BJB: „Kde existuje společná oddanost Ježíši Kristu a jsou respektovány baptistické zásady, tam ať je vítána i rozmanitost a přijímány odlišnosti.“¹¹¹

Podle našich zjištění k rozkolu sboru přispěl charakter dynamiky jeho vývoje, který byl poznamenán výše uvedenými symptomy. Rozhodujícím impulsem

¹¹¹ Bratrská jednota baptistů v ČR, *Ústava BJB* [online]. BJB ČR, 2008, [cit. 2010-01-13]. Dostupné na WWW: < <http://www.bjb.cz/dokumenty/category/1-ustava>>.

samotného rozkolu byla skutečnost, že většina starších sboru přestala stavět konformní jednotu nad vlastní svědomí a zodpovědnost, a rozhodla se s tímto přesvědčením otevřeně předstoupit před sbor s omluvou a prosbou za odpuštění.¹¹²

¹¹² Srov. kap. 5.8 této práce

ZÁVĚR

Cílem naší práce bylo analyzovat vývoj sboru BJB Sokolov po roce 1989, z výsledků analýzy určit příčiny jeho rozkolu a zhodnotit dynamiku vývoje, která ke krizi vedla. Výsledky analýzy jsme podrobili komparaci se základními eklesiologickými východisky. Naše komparace ukazuje na velmi aktivní, plánovitě a intenzivně promyšlené budování církve, jehož odvrácenou stranou je biblický fundamentalismus a sektářské prvky prolínající se celým vývojem sboru. Je nutné poznamenat, že tyto symptomy se objevují spíše jako vedlejší účinky přehnaně agilního přístupu k budování sboru, přesto však jsou rozhodujícím faktorem působícím rozkol. Důraz na výkon a svatost bez zázemí opravdových otevřených vztahů nevede ve svém důsledku k duchovnímu růstu. Takový přístup přispívá k potlačení svobody svědomí a nedává poctivé odpovědi na pochybnosti, které každodenní zápas ve víře přináší, a postupně vytěsňuje nejdůležitější křesťanskou hodnotu – lásku.

Základním pramenem pro praktickou část byla kronika kraslického sboru a rozhovory s bývalými i současnými členy sboru BJB Sokolov, které jsou uloženy v písemné podobě v archivu autorky této práce. Přístup k informacím byl ztížen přetrvávajícím konfliktem mezi sokolovským a kraslickým sborem. Přestože je sbor již více než osm let rozdělen, bylo přáním většiny respondentů zachovat svou anonymitu na stránkách této práce. Autorka toto přání respektovala.

Naše práce si v žádném případě nedala za cíl diskreditovat BJB v České republice. Výše uvedené události se odehrály v jednom konkrétním společenství a nejsou typickým příkladem sboru v rámci celé Jednoty. Avšak celý „příběh“ je vypovídajícím varovným signálem nejen pro sbory BJB.

Získané poznatky mohou přispět k odlišení fundamentalistických či sektářských tendencí od zdravého učení v církvi, k rozpoznání manipulace od skutečného duchovního vedení a mohou být rovněž výzvou k otevřené diskusi o těchto tématech v církvi, která bývají často tabuizována.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

ALBERICH, E., DŘÍMAL, L. *Katechetika*. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-382-6.

Baptist World Alliance, *Member Body Statistics*. [online]. BWA, Poslední revize 12. 1.2010 [cit. 2010-01-14]. Dostupné na WWW: <<http://www.bwanet.org/bwa.php?site=Resources&id=19>>.

Bible. Písmo svaté Starého a Nového zákona. Praha: Zvon, 1991. ISBN 80-7113-009-5.

BOICE, J. M. *Základy křesťanské víry*. Praha. Návrat domů, 1999. ISBN 80-7255-005-5.

Bratrská jednota baptistů v ČR, *Ústava BJB* [online]. BJB ČR, 2008, [cit. 2010-01-13]. Dostupné na WWW: <<http://www.bjb.cz/dokumenty/category/1-ustava>>.

Bratrská Jednota Baptistů v Kraslicích, *Kronika* [online]. ©2005-2008, [cit. 2010-02-10]. Dostupné na WWW: <<http://www.bjbkraslice.estranky.cz/fotoalbum/---neco-z-historie/kronika>>.

Czech Hockey Ministry International [online]. CHMI, Dostupné na WWW: <http://chmi.granosalis.cz/in_index.htm>.

Dokumenty 2. vatikánského koncilu. Praha: Zvon, 1995. ISBN 80-7113-089-3.

FILIPÍ, P. a kol. *Malá encyklopedie evangelických církví*. Praha. Libri, 2008. ISBN 978-80-7277-378-7.

GETZ, G. A. *Vzájemný duchovní růst*. Třinec: BIBLOS, 1994. ISBN 80-900240-4-1.

GETZ, G. A. *Zaostřeno na církev*. Třinec: BIBLOS, 1995. ISBN 80-900240-8-4.

MILNE, B. *Poznejte pravdu*. Praha: Návrat domů, 1999. ISBN 80-7255-006-3.

OLD, H. O. *The reading and preaching of the Scriptures in the worship of the Christian church*. Michigan: Wm. B. Eerdmans Publishing Co., ISBN 0-8028-4356-5.

PINCKNEY, C. *Why Does the Church Exist*. [online]. ©2005, Charlotte. Poslední revize 15. 6. 2008 [cit. 2010-01-17]. Dostupné na WWW: <<http://www.expository.org/rom15b.htm>>.

Sbor Bratrské jednoty baptistů v Chebu [online]. 1994, [cit. 2010-02-10].
Dostupné na WWW: <[http://www.baptiste.cz/ - cheb 0001](http://www.baptiste.cz/-cheb0001)>.

STOTT, J. R. W. *Portrét kazatele*. Třinec: BIBLOS, 1992. ISBN 80-900240-17.

VAŘURA, P. Nachází se církve v krizi? *Zápas o duši*, 1999, č. 61.

Život z víry, překlad 2. dílu katolického katechismu pro dospělé. 2. vyd. České Budějovice: Teologická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, 2005. ISBN 80-7040-809-X.

SEZNAM ZKRATEK

BEE	Bible education by extension
BJB	Bratrská jednota baptistů
CASD	Církev adventistů sedmého dne
ČCE	Českobratrská církev evangelická
DKP	Dům křesťanské pomoci
FGBMFI	Full Gospel Businessmen's Fellowship International
LG	Lumen Gentium
MNV	Městský národní výbor
NZ	Nový zákon
ŘKC	Římskokatolická církev
SC	Sacrosanctum Concilium

ABSTRAKT

ŠTĚPÁNKOVÁ, V. *Vývoj sboru Bratrské jednoty baptistů v Sokolově po roce 1989*. České Budějovice 2010. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Teologická fakulta. Katedra filosofie a religionistiky. Vedoucí práce J. Vokoun.

Klíčová slova: dynamika vývoje, církev, kazatel, staršovstvo, služba, evangelizace, láska, pokrytectví, svatost, konformita, rozkol

Práce se zabývá analýzou vývoje sboru Bratrské jednoty baptistů v Sokolově po roce 1989, ve kterém došlo v roce 2001 k rozkolu. Teoretická část se dotýká základních eklesiologických východisek, zásad budování zdravé církve a stručně přibližuje historii a teologické důrazy Bratrské jednoty baptistů v České republice. Praktická část předkládá popis a analýzu konkrétních událostí života sboru na základě rozhovorů s bývalými i současnými členy. Následná komparace zjištěných poznatků s teoretickou částí se pokouší odkrýt příčiny, které v tomto sboru vedly k rozkolu.

ABSTRACT

The Sokolov Baptist Church Development after 1989

Key words: dynamics, church, pastor, elder, service, evangelism, love, hypocrisy, holiness, conformity, split

The work deals with the analysis of the development of Baptist church in Sokolov after 1989, which suffered a split in 2001. The theoretical part concerns basic ecclesiological backgrounds, principles of building a healthy church and briefly touches on the history and theological emphases of the Baptist Union in the Czech Republic. The practical part presents a description and analysis of specific church life events based on interviews with former and current members. Comparison of the results from the practical analysis with the theoretical part attempts to identify the causes within this community, which caused the split.